

07.03. 6 клас укр.літ. Добровольська В.Е.
Оксана Іваненко «Тарасові шляхи» («Чорний шлях»)

Мета уроку:

навчальна: поглибити знання учнів про життєвий та творчий шлях Т. Г. Шевченка, ознайомити з деякими відомостями про раннє дитинство великого українського поета і художника, навчати школярів аналізувати твір, виділяти в тексті головне; характеризувати головного героя твору, робити висновки з прочитаного;
корекційно-розвивальна: збагачувати словниковий запас учнів, розвивати зорову пам'ять, зв'язне мовлення, викликати бажання працювати з книгою;
виховна: виховувати інтерес до вивчення історії України, любов і повагу до художника і поета Т.Г.Шевченка.

Аутотренінг

Добрий ранок, любі діти.
Ми вчимося, щоб все вміти,
Щоб книжки нові читати,
Все корисне в життя брати,
Дослідити невідоме,
Не відчувши навіть втоми.
Все зібрати воєдино,
Працювати безупинно.

Щоб Шевченка добре знати,
Будем знову мандрувати
Його **шляхом чорним- чорним**.
Ми почуємо, як стогне
Його Дніпр, такий широкий,
Як дитячі його роки
На папір рядком лягають,
Нам про все розповідають.
Добрий ранок, любі діти,
Які прагнуть усе вміти!

Слово вчителя

з проблемним завданням

Сьогодні з вами ми знову говоримо про роль книжки у вашому житті, яка вчить нас мислити самостійно, робити свої висновки і уникати життєвих помилок.

Серед безлічі книг є такі, які розповідають нам про видатних українців. Одна з них - «Тарасові шляхи» Оксани Іваненко. Перегортаючи її сторінки, ми дізналися чимало про дитинство Тарасика.

Готуючись до уроку позакласного читання, ви проводили дослідницьку роботу: ознайомилися з біографією Оксани Іваненко, разом із Тарасиком мандрували світом у пошуках залізних стовпів, на яких тримається небо, дізналися про чумаків, їдучи на мажі, виписали незнайомі слова, дослідили назву твору, дізналися про жанр. Чи всі готові до уроку?

Отож, об'єднаймося у групи: біографи, літературознавці, мандрівники-географи-астрологи, історики.

Завдання: працювати у групі активно; слухати уважно відповіді інших груп; готуватися до самостійної роботи, яка буде в кінці уроку.

Шестикласники!

Сьогодні на уроці ви:

- поглибите свої знання про сучасну літературу для дітей та юнацтва, ознайомившись з уривком роману Оксани Іваненко «Тарасові шляхи», розділ «Чорний шлях»;
- **розкриєте значення художньо-біографічних творів;**
- працюватимете у групах;
- **будете висловлювати свої міркування про дитячі роки Тарасика;** висловите своє ставлення, думки та міркування з приводу змісту прочитаного;
- **будете аналізувати вивчений матеріал у мистецькому контексті;**
- удосконалюватимете вміння працювати з різноманітною інформацією, здійснювати пошукову роботу, проводити відповідні дослідження, використовуючи здобуті раніше знання.

Сторінка біографа

Цікаво про Тараса Шевченка

У вірші «Садок вишневий коло хати» зображено мальовничу картину українського села часів Т. Шевченка. Кажуть: якби Тарас Григорович не написав нічого, а лише один цей вірш, він все одно був би відомим на всю Україну.

У цій поезії розкрито мотив сімейної злагоди і родинної любові. Це – теплий спогад про батькову хату.

Мріючи про повернення в Україну, Т. Шевченко ще на засланні розробив ескіз власного будиночка, який йому так і не вдалося втілити у життя. Про це писав у рядках:

Поставлю хату і кімнату,
Садок-райочок насаджу,
Посиджу я і походжу
В своїй маленькій благодаті. («Невольник»)

Його мрію реалізовано до 200-річчя поета: в музейному комплексі села Нові Безрадичі за ініціативи і сприяння експрезидента В. Ющенка побудовано хату за Шевченковим ескізом.

Пригадай!

- Що ми знаємо про життя українців у часи Тараса Шевченка?
- Складіть асоціативний куш до слова «кріпацтво».
- Чому Тараса Шевченка називають батьком національного відродження?
- Як ви думаєте, коли з'явився цей плакат? Чому? Яке місце Т.Шевченка у сьогоднішній боротьбі із російськими загарбниками?

Асоціативний куш

Кріпацтво

•Тяжка праця

•Безправ'я

•Втрата сім'ї

•Сльози, голод

•Втрата домівок

•Рання смерть

•Сирітство

Висловіть своє враження від побаченого.

Історія

Відповідь

- У часи Шевченка в Україні було кріпацтво. Український народ, який перебував під імперським російським гнітом, знемагав від непосильної праці і безправ'я.
- Цього не міг не бачити майбутній письменник Тарас Шевченко, який зростав у кріпацтві, але у жилах якого текла кров вільної людини. Літературна спадщина поета – це звеличення козацького минулого українського народу, заклик до боротьби за волю.
- Саме тому для нас Тарас Григорович є батьком національного відродження.
- Сьогодні Україна веде тяжку війну, і знову із росією. Не дарма після початку повномасштабної війни з рф з'явилися плакати із зображенням Тараса Шевченка. Він кличе нас на боротьбу, на захист волі і суверенності. «Одягнувши військову форму», Шевченко разом з нашими воїнами на передньому фланзі зі словами «Борітеся - поборете».

Словничок-помічничок

Левада - присадибна ділянка землі із сінокосом і садом.

Паровиця – парні воли, запряжені разом.

Половий – світло –рудий (про масть тварин).

Мурий – темно –сірий.

Харциз – розбійник.

Ремигати - повторно пережовувати проковтнуту їжу.

Таган – триніжок, до якого підвішують казан над вогнищем.

Чередник – пастух.

Мажа – великий чумацький віз.

Робота над змістом твору. Питання від Всезнайка

Ви любите читати?

Який цікавий твір! Чи не так?

Поділіться найцікавішими епізодами.

Робота над змістом твору. Питання від Всезнайка

Відповідь підготуйте по
можливості цитатами з твору.

1. Що думав Тарасик про Чумацький Шлях?

«...показує дід на темне небо, на чисті зорі і каже: Ото Чумацький шлях. Дивно, що й на небі шляхи, тільки хто ж ходив ними, невже, чумаки?»

2. На питання Тараса: «А чого він Чорний, тому що чумаки чорні?», - дід відповів: «А того він Чорний, що страшний.» Прокоментуйте, чому?

3. Розкажіть про життя Тарасової сім'ї.

4. Що думав Тарасик про небо? У чому проявилася його допитливість?

«Там його стовпи залізні підпирають! — думає Тарас.»

5. Про що любив розказувати хлопчикові його дідусь?

«Могила висока-висока. Казав дід — там поховані славні козаки. Уночі страшно дивитися на неї. Мабуть, виходять ті козаки з могили, гомонять між собою.»

Робота над змістом твору. Питання від Всезнайка

Відповідь підготуйте по
можливості цитатами з твору.

6. Прочитайте уривок твору, у якому є роздуми Тараса про волів.

7. Чому розділ називається «Чорний шлях»?

«А того, хлопче, що цей шлях був колись найстрашнішим, найнебезпечнішим. Було на валку і розбишаки-харцизяки різні нападуть. Колись самим чумакам і їхати було небезпечно. У степах без запорожців не проїдуть, ну, а ті вже й без стежки стежку вірну знайдуть. Через те й Чорний, що лиха на ньому немало набиралися. Так він за дідів-прадідів звався, так тепер зветься, бо й тепер лиха е менше.»

Творча майстерня

На вашу думку, чому Тарас Шевченко став батьком національного відродження на всі часи?

Тараса Шевченка називають батьком національного відродження України. Його любов до Батьківщини була настільки великою, що він про це став писати. Шевченкові твори - це той дороговказ для всіх поколінь українців, про який не треба забувати навіть через століття і тисячоліття.

Мені подобаються твори про Т. Шевченка, цікавлять і захоплюють його вірші, бо це – частина кожного з нас, хто вважає себе його співвітчизником.

Мистецький контекст

Які почуття виникли у вас від
споглядання картини?

І. Айвазовський. «Обоз чумаків»

Самостійна робота.

Літературний диктант «Уважний читач» за романом Оксани Іваненко «Тарасові шляхи»

Заповни пропуски, позначені трикрапкою.

1. Шлях, яким чумаки їздили у Крим, називали у народі...
2. Галактика, яка показувала чумакам напрям їх мандрівки, називається ...
3. Рід літератури вивченого твору
4. Жанр твору
5. Дідусь Іван розказував Тарасові про...
6. Тарас вирушив у мандрівку, щоб побачити...
7. Тарас заблукав. Повернувся додому з...
8. Тема твору ...
9. Ідея твору...
10. Поясніть назву твору
11. Чому розділ називається «Чорний шлях»?
12. Ваші враження від прочитання твору.

Самостійна робота.

Відповіді

Літературний диктант «Уважний читач» за романом Оксани Іваненко «Тарасові шляхи»

Заповни пропуски, позначені трикрапкою.

1. Чорним.
2. Чумацький Шлях
3. Епос
4. Біографічний роман
5. Козаків
6. Залізні стовпи
7. Чумаками
8. Розповідь про дитинство Тараса Шевченка.
9. Звеличення любові до України, гордість за її синів, зокрема Т. Шевченка.
10. Роман називається «Тарасові шляхи», бо в ньому розповідається про дитинство, юність і зрілі роки Т. Шевченка.
11. В ньому ведеться розповідь про тяжкий шлях чумаків(купців України). Таким же нелегким був шлях України до суверенності.

Рефлексія. Самооцінювання

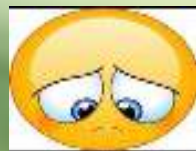
- Обери смайлик.

- У мене все вдалося.

- Я міг би (могла б) краще.

- Мені потрібна допомога.

Домашнє завдання

Підготувати повідомлення або презентацію про Марину Павленко.

Повторити вивчені тропи

Повторити віршові розміри віршів